

Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında kanun tasarısı ve Millî Savuuma ve Adalet Komisyonları raporları (1/325)

T. C.

Başvekkil

Muamelât Umum Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Say: 71 - 149, 6/1865

30 . VI . 1944

Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa Vekillîğince hazırlanan ve İcra Vekilleri Heyetince 22 . VI . 1944 tarihinde Yüksek Meclis'e arzî kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu arz ederim.

Başvekil

Ş. Saracoğlu

Mucip sebepler

Yoklama kaçağı, bakaya ve saklılar hakkında 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 63 nci maddesinde bir aydan altı aya kadar bir ceza müeyyidesi varsa da bu müeyyidenin tatbikatta maksadı temin etmediği görülmekte ve nitekim son celplerde bu bakayaların miktarı çoğalmakta ve bu hal ise Ordunun ve binnetice memleketin aleyhine bir durum yaratmak istidadını göstermektedir. Silâh altına gelen bir şahıs her ne suretle olursa olsun kıtasından kaçarsa kanunun 66 nci maddesi veçile altı aydan üç seneye kadar cezai müeyyide bulunduğu halde hiç bir suretle silâh altına gelmeyen ve bu suretle bakaya ve yoklama kaçağı kalan ve saklı bulunanlara bu ceza miktarından daha az bir ceza verilmesi bugünkü vaziyet karşısında cürüm ile ceza arasında bulunması lâzımgelen müadelet esasına aykırı düşmektedir. Gerek bu cihet ve gerekse bu gibi suçluların çoğalmakta olduğu nazarı dikkate alınarak cezanın dereceli olarak artırılması lüzumlu görülerek bu maksatla kanun lâyihası hazırlanmıştır.

75 nci maddeye ait esbabı mucibe

1632 sayılı kanunun 75 nci maddesindeki kaçakları, izinsizleri, bakayayı, yoklama kaçaklarını ve yedeksubayları gizleyen ve resmî ve hususi hizmete alanlara ceza müeyyidesi konulmuş ise de saklıları gizleyen veya resmî veya hususî hizmete alanlar hakkında sakit kalmış ve tatbikatta ise bu fiili işleyenlere bir ceza verilememekte bulunulmuştur. İşte bu ciheti önlemek ve bilhassa bu gibilerle birlikte çağırılıpta gelmeyen yedeksubaylarlayedek askerî memurları, (bu durumlarda bulunup bulunmadıklarını tetkik etmeyerek) hususi ve resmî hizmete alanlara ceza verebilmek ve çünkü tatbikatta daima vâkı olan bilmemek iddiasını önlemek bundan başka bu gibi suçları fevkalâde halde de işleyenlerin cezalarını çoğaltmak maksadiyle işbu kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Millî Savunma Komisyonu Raporu

T. B. M. M.

Millî Savunma Komisyonu

Esas No: 1/325

Karar No: 38

14. VII. 1944

Yüksek Reisliğe

1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî Müdafaa Vekilligince hazırlanıp Başvekâletin 30 Haziran 1944 gün ve 6/1865 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan ve Encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası, Millî Müdafaa ve Adliye Vekâletleri mümessilleri de hazır oldukları halde müzakere edildi.

Lâiyhanın gerekçesinden ve mümessilin verdiği izahattan anlaşıldığına göre; 1632 sayılı kanunun yoklama kaçağı, bakaya ve saklılar hakkındaki 63 nci maddesinde musarrah (bir aydan altı aya kadar) olan ceza müeyyidesinin tatbikatta maksada kâfi gelmediği ve bakaya miktarının gittikçe artmakta olduğu anlaşılmaktadır.

Askerden firar edenlere kanunun 66 ncı maddesi mucibince altı aydan üç seneye kadar hapis cezası verildiği halde askerliğe hiç icabet etmeyenlere verilen cezanın azlığı, cürüm ile ceza arasında bulunması lâzımgelen müâfelet esasına uymadığı gibi bazı kimselerin bu az cezayı iktiham ederek davete icabet göstermedikleri son seneler içinde ve bilhassa son defa yapılan celp esnasında pek bârız şekilde dikkati celbetmiş ve bu ciheti nazara alan M. M. Vekâletinin kanunun 63 ncü maddesindeki cezayı, cürüm göre kademelendirmek ve daha şiddetlendirmek suretiyle bu duruma bir çare bulmak için yapmış olduğu bu değişiklik Encümenimizce de muvafık görülerek aynen kabul edilmiştir.

Lâiyhanın 2 ncı maddesinde; «Kaçakları, izinsizleri, bakayayı, yoklama kaçaklarını, saklıları ve çağırılıpta gelmeyen yedeksubay ve yedek askerî memurları bilerek resmî ve hususî hizmete alanlar veya gizliyenler» hakkında kanunda mevcut cezanın arttırılması da derpiş edilmiş ve hazardous iki sene, seferde ise yedi sene gibi ağır cezalar tesbit olunmuştur.

Halbuki Devlet hizmetine veya hususî işlere memur, müstahdem veya işçi almak mevkiinde kimselerin hizmete almak istedikleri şahısların askerlik durumlarını ne yoldan ve ne suretle

tetkik ve tahkik edeceleri hakkında bu lâiyhada bir sarahat olmadıgından lâiyhanın derpiş ettiği ağır cezalar karşısında iş verenlerin çok getin bir duruma düşecekleri ve fertlerin askerlik muamelelerinin çok çeşitli ve girintiliği dolayısıyla iş verenlerin bu cihetleri tahkik ve takipte mâruz kalacakları güçlükler Encümenimizce nazarı dikkate alınmış ve esasen fertlerin askerlik muamelelerini iş verenlerden ziyade bizzat kendilerinin takibe ve icabeden vesikalari yanlarında bulundurmağa kanunen mecbur oldukları da gözönünde tutularak, iş verenlerin sadece bu vesikalari aramak ve suretlerini almak şeklinde yoldan hareket etmeleri için lâiyhaya vuzuh verilmiştir.

Bu maksatla ikinci maddede (bilerek) kelimesinden sonra (ve bunlardan askerlik durumlarını gösterir ve askerlik şubesinde tasdikli vesika isteyipte suretlerini almadan ve tâyin dosyaharna koymadan) kaydının ilâvesi suretiyle değişiklik yapılmıştır.

Bu suretle tadil edilen lâiyha Encümenimiz tarafından ittifakla kabul olunduğundan havalesi mucibince Adliye Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulmuştur.

M. S. Ko. Baş.	Sözcü	Kâtip
Sinob	Ağrı	Konya
C. K. Incedayın	H. Tugac	
Bolu		Bursa
A. Alptogun		A. Atlı
Bursa	Çankırı	Erzurum
N. Fmaz	Dr. A. Arkan	A. Akyürek
Erzurum		Hatay
Z. Soydemir		E. Durukan
İstanbul		Kars
S. A. Ögel		Gl. H. Durudoğan
Kayseri	Kocaeli	Mardin
N. Toker	M. Bakû	Dr. A. Uras
Muğla		Siird
S. Güney		B. Türkay
Tekirdağ		Tokad
R. Apak		S. Çelikkol

T. B. M. M.
Adalet Komisyonu
Esas No. 1/325
Karar No. 20

18. IV. 1945

Yüksek Başkanlığa

1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerinin değiştirilmesi hakkında Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 22. VI. 1944 tarih ve 6/1865 sayılı kararıyle Yüksek Meclise sunulan tasarı havalesi gereğince Komisyonumuza verilmekle Adalet ve Millî Savunma Bakanlıkları temsilcileri önünde görüldü.

Yoklama kaçağı, bakaya ve saklılar hakkında 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 63 nci maddesindeki hükümler yeter olmadığından arttırılmak ve kaçak, izinsiz, yoklama kaçağı, bakaya ile yedeksubayları gizleyen resmî ve özel hizmete alanlar hakkında 75 nci maddede ceza bulunduğu halde saklıları gizleyen resmî veya özel hizmete alanlar hakkında bir güne sarahat bulunmaması olmasından dolayı bu gibilere ceza verilmediğinden bunu önlemek ve bu gibilerle birlikte çağrılıp gelmeyen yedeksubaylarla, yedek askerî memurlar, bu durumlarını incelemiyerek özel ve resmî hizmete alanların bilmediklerini ileri sürmelerine yer bırakmamak ve bu gibi suçların olağanüstü hallerde cezalarını arttırmak maksatlarıyla tasarının getirildiği anlaşılmıştır.

1. — Suçların derece derece ağırlıkları nispetinde cezalarının da arttırılmasını sağlamak üzere teklifteki gibi kademeli ceza esasını kabul olunmuş ise de yaşlılarının yollanmasından sonra yedinci gün gelenlere tasarıda tâyin olunan üç günlük hapis cezası ile yaşlılarının yollanmasından bir gün sonra ele geçenlere verilecek iki ay hapis cezası arasında adalet düşünülmiyeceğinden ve kıtada altı gün içinde gelenlere hapis cezası bile verilmemekte olduğu ayrıca gözönünde tutularak hem aynı kanunun maddeleri arasındaki beraberliği ve hem de adaleti sağlamak maksadıyla kademelerden bazısında cezaların başlangıçları birleştirilmiş ve yukarı

hadleri arttırılmış ve bu sebeplerle birinci maddenin (A) bendinde buna sağlayacak değişiklikler yapılmıştır.

2. — (B) bendi (A) bendinde yazılı olanlardan gelipte kıtalarına varmadan savuşanları cezalandırıldığı halde eylemleri daha ağır cezayı gerektiren yakalanıpta cezalandırılmamakta olduğundan buna yer bırakmamak için (Gelipte) kelimesinden sonra (Veya yakalanıpta) kelimeleri eklenmiş ve bu haller de verilecek cezaların (A) bendindeki cezadan ayrı olarak uygulanacağı da belirtilmiştir.

3. — İncelemekte olan Askerlik Kanunu tasarısındaki hükümlerle beraberliği korumak üzere ikinci maddede sayılanları bilerek hizmete alanlarla deneti kabil Devlet, il ve belediyelerle bunların deneti altındaki bütün teşekkül ve kurumlarda ve banka ve kamu faydasına çalışan dernek ve meslekî teşekküllerde çalışanlar ve bir de yapılacak tebligat üzerine bu gibilerini özel işlerinden çıkarmayanların cezalandırılmalarını sağlamağa yarayacak değişikliklerle ikinci madde Komisyonumuzca oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Kamutaya arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Adalet Ko. Bş. Bu rapor sözcüsü

	Kâtip
Kayseri	Manisa
R. Özsoy	F. Uslu
Antalya	Denizli
N. Aksoy	H. Günver
Denizli	Kastamonu
N. Küçük	Dr. F. Ecevit
Kastamonu	Kocaeli
A. Binkaya	S. Yargı
Kocaeli	Malatya
S. Artel	Dr. C. Özeltçi
Rize	Urfa
Dr. S. A. Dilemre	K. Berker

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun tasarı

MADDE 1. — 4257 sayılı kanunla hükmü değişen 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 63 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Yoklama kaçağı, bakaya, saklı, firar :

A) Kabul edilecek bir özürlü olmadan hazardous bakaya olanlarla yoklama kaçağı veya saklılardan yaşatılmam veya birlikte muameleye tâbi arkadaşlarının ilk kafilesi sevkolunmuş bulunanlarla ihtiyat erattan çağrılıta özürlü yaşatılmam sevklerinden itibaren yedi gün içinde kendiliğinden gelenler altı aya kadar, elde edilenler iki aydan bir seneye kadar, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler dört aydan, elde edilenlere altı aydan ve üç aydan sonra kendiliğinden gelenler; bir seneden, elde edilenler iki seneden aşağı olmamak üzere hapis;

B) A bendinde yazılı erattan gelipte kıtasma iltihak etmeden savuşanlar da bir aydan bir seneye kadar hapis cezası ile cezalandırılırlar.

MADDE 2. — 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 75 nei maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Askerî şahısları kaçmağa kıskırtan veya kaçmalarını veya kaçaklığın devamını kolaylaştıran veya kaçakları, izinsizleri, bakayayı, yoklama kaçaklarını, ve çağrılıta gelmeyen yedeksubaylarla yedek askerî memurları bilerek hususi ve resmî hizmete

MILLÎ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun tasarısı

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 75 nei maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Askerî şahısları kaçmağa kıskırtan veya kaçmalarını veya kaçaklığın devamını kolaylaştıran veya kaçakları, izinsizleri, bakayayı, yoklama kaçaklarını, saklıları ve çağrılıta gelmeyen yedeksubaylarla yedek askerî memurları bilerek ve bunlardan

ADALET KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun bazı maddelerini değiştiren kanun

MADDE 1. — 4257 sayılı kanunla hükmü değişen 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 63 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

Yoklama kaçağı, bakaya, saklı, firar;

A) Kabul edilecek bir özürlü olmadan barışta bakayalarla yoklama kaçağı veya saklılardan yaşatılmam veya birlikte işleme bağı arkadaşlarının ilk kafilesi yollanmış bulunanlar ve ihtiyat erattan çağrılıp ta özürlü yaşatılmam yollanmalarından başlayarak yedi gün içinde gelenler bir aya kadar, yakalananlar üç aya kadar, yedi günden sonra üç ay içinde gelenler üç aydan bir yıla kadar, yakalananlar dört aydan bir buçuk yıla kadar, üç aydan sonra gelenler dört aydan iki yıla kadar, yakalananlar altı aydan üç yıla kadar hapis;

B) A bendinde yazılı erattan gelipte veya yakalamta kıtasına varmadan savuşanlar ayrıca bir aydan bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 2. — 1632 sayılı Askerî Ceza Kanununun 75 nei maddesinin birinci fıkrası aşağıda olduğu gibi değiştirilmiştir:

Askerî kişileri kaçmağa kıskırtan veya kaçmalarını veya kaçaklığın devamını kolaylaştıran veya kaçakları, izinsizleri, bakayayı, yoklama kaçaklarını, saklıları ve çağrılıta gelmeyen yedeksubaylarla yedek askerî memurları bile-

alanlar veya gizleyenler hazarda üç aydan bir seneye ve tekerrüründe bir seneden üç seneye, seferberlikte veya fevkalâde hallerde altı aydan iki seneye kadar hapis ve bu fiilin seferberlikte veya fevkalâde hallerde tekerrüründe yedi seneye kadar ağır hapis cezası ile cezalandırılırlar.

askerlik son durumlarını gösterir ve askerlik şubesince tasdikli vesika istemeyen ve suretlerini alarak tâyin dosyalarına koymadan hususi ve resmî hizmete alanlar veya gizleyenler hazarda üç aydan bir seneye ve tekerrüründe bir seneden üç seneye, seferberlikte veya fevkalâde hallerde altı aydan iki seneye kadar hapis ve bu fiilin seferberlikte veya fevkalâde hallerde tekerrüründe yedi seneye kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

rek özel ve resmî hizmete alanlar veya gizliyenler veya Devlet, il ve belediyelerle bunların deneti altındaki bütün teşekkül ve kurumlarda ve banka ve kamu faydasına çalışan dernek ve meslekî teşekküllerde çalışanlar ve Hükümetten yapılacak tebligat üzerine özel işlerinden çıkarmıyanlar barışta üç aydan bir yıla ve tekerrüründe bir yıldan üç yıla, seferberlikte veya olağanüstü hallerde altı aydan iki yıla kadar hapis ve bu eylemin seferberlikte veya olağanüstü hallerde tekerrüründe yedi yıla kadar ağır hapis cezasıyla cezalandırılırlar.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini yürütmeğe İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun yayımı tarihinden yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

22 . VI . 1944

Bş. V. ve Ha. V. V.
Ş. Saracoğlu
Ad. V. M. M. V.
R. Türel A. R. Artunkal
Ma. V. Mf. V.
F. Ağralı Yücel
Na. V. İk. V.
Sırrı Day Fuad Sirmen
S. İ. M. V. G. İ. V.
Dr. H. Alataş Suad H. Ürgüblü
Zr. V. Mü. V.
Ş. R. Hatipoğlu A. F. Cebesoy
Ti. V.
C. S. Siren